

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

29 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul lărgit în următoarea componență:

președinte

judcători

Toma Nadejda

Timofti Vladimir

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor

judcând, fără citarea părților la proces, recursul ordinar declarat de avocatul Covdii Alexandru în numele părții vătămate Postolachi Nina, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Drochia, sediul Central din 31 mai 2017 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 06 decembrie 2017, în cauza penală în privința lui

Postolachi Teodor XXXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. *Prima instanță: 06.01.2015 – 31.05.2017;*
2. *Instanța de apel: 18.09.2017 – 06.12.2017;*
3. *Instanța de recurs: 12.02.2018 – 29.05.2018.*

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia, sediul Central din 31 mai 2017, Postolachi Teodor XXXXX a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 152 alin.(1) Cod penal la 1 (unu) an închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 90 Cod penal, pedeapsa stabilită lui Postolachi Teodor XXXXX a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 1 (un) an și nu va fi executată dacă condamnatul nu va comite o nouă infracțiune și prin comportare exemplară și muncă cinstită va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.

S-a dispus încasarea din contul lui Postolachi Teodor XXXXX în beneficiul părții vătămate Postolachi Nina prejudiciul moral cauzat în sumă de 120 000 (una sută douăzeci mii) lei.

Acțiunea civilă privind încasarea prejudiciului material a fost admis în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor de ordin material să decidă instanța în ordine civilă.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut, că inculpatul Postolachi Teodor XXXXX, la 27.10.2014 aproximativ la ora 11:00, fiind în relații ostile cu fosta

soție Postolachi Nina, aflându-se în XXXXX, la hotarul dintre gospodăria comună a foștilor soți Postolachi, unde în prezent locuiește cet. Postolachi Teodor și gospodăria unde în prezent locuiește Postolachi Nina, din motivul că ultima, împreună cu persoane angajate de ea, intenționau să instaleze un gard între gospodăriile sus numite, a inițiat un conflict, numind-o pe fosta soție cu cuvinte necenzurate și amenințând-o cu răfuială fizică, după ce a lovit-o cu o scândură din lemn de la gard, precum și cu pumnii și picioarele pe diferite părți ale corpului, cauzându-i vătămări corporale medii, care au provocat dereglarea sănătății pe un timp îndelungat.

Acțiunile inculpatului Postolachi Teodor Ion au fost încadrate în baza art.152 alin.(1) Cod penal, după indicii calificativi - *vătămarea intenționată medie a integrității corporale, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute la art.151, dar care a fost urmată de dereglarea îndelungată a sănătății.*

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către procuror, de avocatul Covdii Alexandru în numele părții vătămate Postolachi Nina și de inculpatul Postolachi Teodor, care au solicitat:

3.1. Procurorul, casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul Postolachi Teodor Ion să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.152 alin.(1) Cod penal și stabilită pedeapsa cu închisoarea pe un termen de 2 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, iar în conformitate cu prevederile art.90 Cod penal, a suspenda condiționat executarea pedepsei pe un termen de 2 ani. La fel, a solicitat încasarea din contul inculpatului în folosul statului cheltuielile judiciare pentru efectuarea expertizei medico-legale în sumă de 57 lei.

În susținerea apelului declarat, acuzatorul de stat a invocat blândeții pedepsei, considerând că instanța de judecată i-a aplicat o pedeapsă exagerat de blândă, neluând în considerație comportamentul inculpatului până și după comiterea infracțiunii, faptul că el nu a recunoscut integral vinovăția în comiterea infracțiunii date, nu a restituit integral prejudiciile materiale și morale cauzate părții vătămate.

De asemenea, de către instanța de judecată au fost ignorate prevederile art. 227-229 Cod de procedură penală, cu privire la achitarea de către inculpat a cheltuielilor judiciare pentru efectuarea expertizei medico-legale în sumă de 57 lei. În așa mod, instanța de judecată a pronunțat o sentință ilegală, care urmează a fi casată.

3.2. Avocatul Covdii Alexandru în numele părții vătămate Postolachi Nina, casarea acesteia, cu adoptarea unei noi hotărâri, prin care să-i fie aplicată lui Postolachi Teodor o pedeapsă mai aspră sub formă de închisoare, fără suspendarea condiționată a executării pedepsei și de admis integral acțiunea civilă privind recuperarea prejudiciului material și moral cauzat.

În argumentarea apelului a invocate blândețea pedepsei aplicate inculpatului, considerând că aceasta nu este echitabilă cu urmările comiterii infracțiunii, fiindu-I cauzate părții vătămate Postolache Nina vătămări corporale sub formă de traumă cranio-cerebrală, contuzie cerebrală, fractura treimii distale osului ulnar stâng, fractura treimii proximale osului ulnar pe dreapta cu deplasare, în urma acestora a primit tratament un timp îndelungat, a suferit psihic și fizic. Inculpatul nu a recuperat

prejudiciu material pricinuit de acțiunile criminale, nu a făcut concluzii necesare în urma atragerii la răspundere penală.

De asemenea, a invocat dezacordul său cu soluția instanței de fond, care a admis în principiu acțiunea civilă privind încasarea prejudiciului material, considerând că, la materialele dosarului au fost anexate probe, care demonstrează volumul de cheltuieli suportate și probe, ce confirmă cauzarea prejudiciului material. Concluzia instanței privind încasarea parțială prejudiciului moral este una incorectă, invocând prevederile art.400, 401 Cod de procedură penală.

3.3. Inculpatul Postolachi Teodor, casarea parțială a sentinței, ca fiind nelegitimă în partea încasării prejudiciului moral, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, considerând hotărârea dată nelegitimă, pasibilă anulării în partea cuantumului prejudiciului moral, deoarece concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii.

În apelul suplimentar a declarat că, vina o recunoaște, se căiește în cele întâmplate, a lovit-o cu scândură peste mâini, s-a înervat foarte mult, deoarece ea l-a provocat prin acțiuni și în mod verbal. S-a bătut joc de dânsul toată viața, a sustras din casă 20 mii euro, nu comunică cu unicul fecior al acestora, și nepoții pe care nici nu i-a văzut. Regretă de cele întâmplate foarte mult.

Apelantul a menționat că, i-a acordat părții vătămate ajutor material pentru lecuire în măsura posibilităților în sumă de 13000 lei, iar la moment situația sa materială este foarte vulnerabilă, este pensionar, primește o pensie mizeră în sumă de 1276 lei, este bolnav, sistematic primește tratament, este participant la luptele din Transnistria și suma încasării pentru prejudiciul moral a sumei de 120000 lei în beneficiul lui Postolachi Nina este extrem de exagerată pe care nu are posibilitatea de a o achita și a solicitat să fie micșorată.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 06 decembrie 2017, au fost respinse ca nefondate apelurile declarate de procuror și avocatul Covdii Alexandru în numele părții vătămate Postolachi Nina, iar apelul inculpatului Postolachi Teodor a fost admis, casată parțial sentința Judecătorei Drochia (sediul Central) din 31.05.2017 în latura încasării prejudiciului moral, și adoptată o nouă hotărâre în această parte, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care s-a dispus încasarea din contul lui Postolachi Teodor Ion în beneficiul lui Postolachi Nina prejudiciul moral în sumă de 30000 (treizeci de mii) lei.

În rest dispozițiile hotărârii atacate au fost menținute.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut, că prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, analizând obiectiv cumulul de probe prin prisma art. 101 Cod de procedură penală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, corect concluzionând asupra vinovăției inculpatului Postolachi Teodor XXXXX de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin.(1) Cod penal.

În acest context, instanța de apel a constatat că vinovăția acestuia este dovedită pe deplin prin cumulul de probe administrate de către organul de urmărire penală, examinate de instanța de fond și verificate din oficiu de instanța de apel, astfel, reținând că, prima instanță a făcut o analiză amplă a probelor cercetate, iar concluziile privind

vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii reținute în sarcina lui rezultă din probele administrate, cărora le-a fost dată o apreciere legală sub toate aspectele, complet și obiectiv.

Totodată, s-a menționat că, la capitolul încadrării juridice a acțiunilor inculpatului, nu a fost contestată de către partea vătămată sau de către acuzatorul de stat.

5.1. Verificând legalitatea pedepsei aplicate inculpatului, instanța de apel a considerat că prima instanță a acordat deplină eficiență prevederilor art. 7, 61, 75, 90 Cod penal, i-a stabilit o pedeapsă echitabilă pentru infracțiunea săvârșită, deoarece a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, care potrivit art. 16 Cod penal face parte din categoria celor mai puțin grave pentru care legiuitorul a prevăzut pedeapsa închisorii pe un termen de până la 5 ani, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, care a recunoscut vina în cele comise, s-a căit sincer, anterior nu a fost judecat, se caracterizează pozitiv de administrația publică locală, este pensionar, iar circumstanțe agravante nu au fost constatate.

Astfel, considerând că pedeapsa stabilită de instanța de fond sub formă de închisoare cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, este oportună, corectă și echitabilă, or, această pedeapsă este corespunzătoare faptei comise, având în vedere scopul legii penale, care indică asupra corectării și reeducării inculpatului în vederea neadmiterii pe viitor a careva încălcări a ordinii de drept. Totodată, ținând cont de faptul că, pedeapsa penală are drept scop reeducarea condamnatului, aceasta din urmă nicidecum nu trebuie să creeze careva suferințe fizice și psihice, persoanelor atrase la răspundere penală, fapt care denotă că sancțiunea dată va avea un efect pozitiv asupra conștientizării de către inculpat a pericolului social al acțiunilor comise.

5.2. Referitor la soluția instanței de fond în latura civilă, și anume în partea dispunerii încasării prejudiciului moral în sumă de 120000 (una sută douăzeci mii) lei din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate, instanța de apel a considerat-o eronată și neîntemeiată și a menționat că, avocatul Cucereanu Eugenia în numele părții vătămate Postolachi Nina a înaintat acțiune civilă cu privire la încasarea prejudiciului moral în sumă de 300000 (trei sute mii) lei și prejudiciul material în sumă de 75.30,94 lei (f.d.85, vol. I), iar ulterior, partea vătămată a mai depus o cerere, prin care a solicitat încasarea prejudiciului moral în sumă de 500000 lei și prejudiciul material în sumă de 6329,42 Euro și 11328,09 lei. (f.d.168-169, vol. I)

În acest sens, instanța de apel a notificat prevederile art.219 alin.(4) Cod penal, art. 1423 alin.(1) Cod civil și luând în considerație caracterul și gravitatea suferințelor psihice și fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al făptuitorului prejudiciului și de măsura în care compensarea poate aduce satisfacerea persoanei vătămate, ținând cont de aceste împrejurări, urmărind scopul ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei, a conchis că suma de 30000 (treizeci de mii) lei este o despăgubire echitabilă pentru daune morale cauzate părții vătămate Postolachi Nina.

Cu referire la prejudiciul material solicitat, instanța de apel a reținut că soluția instanței de fond este corectă, or, întru soluționarea chestiunii respective și concretizarea sumei solicitate prin acte confirmative acesta urmează a fi soluționat în ordinea civilă.

5.3. La fel, instanța de apel a considerat că, solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului suma de 57 lei pentru efectuarea expertizei medico-legale, este neîntemeiată și în acest sens a notificat prevederile art. 143 alin. (1) pct.1),3),6) Cod de procedură penală, art.100 alin.(2) și art.6 parag.2 a Convenției, precum și art. 15 alin.(1) din Legea nr. 1086 din 23.06.2000 cu privire la expertiza judiciară, menționând că expertizele medico-legale, biologice și psihiatrico-legale petrecute în cadrul procesului, au fost ordonate de către organul de urmărire penală în vederea constatării leziunilor corporale la partea-vătămată aceste acțiuni procesuale țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, pusă în sarcina părții acuzării, or, aplicabilitatea art. 142 alin.(2) Cod de procedură penală, potrivit căroră, părțile, din inițiativă proprie și pe cont propriu, sunt în drept să înainteze cerere despre efectuarea expertizei pentru constatarea circumstanțelor care, în opinia lor, vor putea fi utilizate în apărarea intereselor lor, este inoportună, deoarece se referă la efectuarea expertizei la cererea părților și pe cont propriu, fapt ce nu persistă la caz.

6. Decizia instanței de apel pronunțată integral la data de 20 decembrie 2017 este atacată cu recurs ordinar de avocatul Covdii Alexandru în numele părții vătămate Postolachi Nina, la 22 ianuarie 2018, care solicită casarea acesteia, precum și a hotărârii primei instanțe, rejudecarea cauzei cu adoptarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului Postolachi Teodor să-i fie aplicată o pedeapsă mai aspră sub formă de închisoare fără suspendarea condiționată a executării pedepsei, și de admis integral acțiunea civilă privind recuperarea prejudiciului material și moral.

În susținerea solicitării sale, invocă blândețea pedepsei aplicate inculpatului, care în opinia acestuia este una inechitabilă pentru suferințele suportate de către partea vătămată în urma acțiunilor infracționale ale inculpatului, care i-a cauzat prejudicii morale și materiale, or, partea vătămată a suportat dureri fizice, de mai multe ori a fost operată, o durată îndelungată de timp au fost imobilizate membrele superioare a corpului, a fost lipsită de posibilitatea de a lucra, de a căpăta surse de existență.

Recurentul menționează că, în prezent în urma traumelor primite capacitatea de muncă este redusă, are dureri a ambelor mâini care au fost fracturate, permanent are dureri de cap în urma comoției cerebrale.

Consideră că, instanțele de judecată nu au ținut cont de toate circumstanțele enumerate supra, expuse pe tot parcursul judecării cauzei și astfel, incorect și ilegal nu au admis acțiunea civilă integral.

Totodată, menționând că, la materialele cauzei au fost anexate documente care confirmă suma prejudiciului material ce constituie 6090,81 euro și 10728,09 lei pentru tratament și 238,61 euro și 600 lei pentru cheltuieli de transport, însă instanțele de fond și de apel nu s-au expus argumentat asupra soluției adoptate, prin care au admis acțiunea civilă privind încasarea prejudiciului material în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor de ordin material să decidă instanța în ordine civilă.

7. Procurorul și inculpatul au depus referințe privind opinia sa asupra recursului ordinar declarat, solicitând respingerea acestuia, ca fiind neîntemeiat.

8. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul lărgit consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să-l admită, să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Alin. (4) și (5) al aceleiași norme, prevede că în vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor, pronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de drept, asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel, sunt: dacă fapta reținută ori imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, dacă probele au fost apreciate corect de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate. În cazul în care s-ar constata încălcări ale prevederilor legale referitor la ele, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată cu rejudecarea cauzei.

8.1. Analizând decizia atacată, Colegiul lărgit conchide, că în cauza dată instanțele n-au individualizat pedeapsa potrivit prevederilor art. 61, 75 - 78 Cod penal și a practicii judiciare constante, soldată cu stabilirea unei pedepse neechitabile, ce se consideră eroare de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, care stipulează că *hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara o eroare de drept, comisă de aceasta, atunci când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

În speță, se constată că instanța de apel a menținut hotărârea primei instanțe, prin care inculpatului Postolachi Teodor a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin.(1) Cod penal și stabilită pedeapsa cu închisoare pe un termen de un an, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei cu aplicarea restricției conform art.90 alin.(6) Cod penal, considerând că, instanța de fond corect și echitabil a decis, că față de inculpat urmează a fi aplicate prevederile art.90 Cod penal, or, această pedeapsă este corespunzătoare faptei comise, având în vedere scopul legii penale, care indică asupra corectării și reeducării inculpatului în vederea neadmiterii pe viitor a careva încălcări a ordinii de drept.

În această ordine de idei, Colegiul lărgit menționează, că potrivit prevederilor art. 75 Cod penal, prin *criterii generale de individualizare a pedepsei* se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Legea penală

acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

De asemenea, Colegiul subliniază că, în același timp, este necesară respectarea prevederilor art. 61 Cod penal, conform cărora, pedeapsa aplicată infractorului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

Pedeapsa este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea comiterii de noi infracțiuni atât de către condamnat, cât și de alte persoane. Or, pedeapsa prea blândă generează dispreț față de ea și nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Limitele termenelor de pedeapsă, prevăzute în partea specială, sunt determinate de încadrarea juridică a faptei și reflectă gravitatea infracțiunii săvârșite. Gravitatea acesteia constă în modul și mijloacele de săvârșire a faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmările produse sau care s-ar fi putut produce.

Termenul pedepsei, în afară de gravitatea infracțiunii săvârșite, se stabilește având în vedere persoana celui vinovat, care include date privind gradul de dezvoltare psihică, situația materială, familială sau socială, prezența sau lipsa antecedentelor penale, comportamentul inculpatului până sau după săvârșirea infracțiunii, date ce caracterizează personalitatea infractorului.

Categoria și termenul (limita) de pedeapsă ce urmează a fi stabilit este în dependență de circumstanțele atenuante și agravante, prevăzute de art.76 - 77 Cod penal, precum și, efectele acestora prevăzute în art.78 Cod penal.

Potrivit practicii judiciare constante, după efectuarea acestei proceduri de individualizare și stabilirea duratei și quantumului pedepsei, în cazul stabilirii închisorii, continuă operațiunea de individualizare a acesteia, dar în aspectul de executare a pedepsei deja stabilite, prin numirea tipului de penitenciar și soluționarea chestiunii dacă pedeapsa numită inculpatului, urmează să fie executată real sau reieșind din datele cu privire la personalitatea acestuia, poate fi făcută concluzia că scopul pedepsei poate fi atins prin suspendarea executării pedepsei stabilite vinovatului pe un termen de probă.

Analizând materialele cauzei și hotărârile instanțelor de fond în partea stabilirii pedepsei, Colegiul lărgit conchide că, prevederile normelor specificate supra nu au fost respectate, deoarece, aplicând prevederile art. 90 alin. (1) Cod penal, au notificat dispozițiile art.75 Cod penal, fiind reținute circumstanțele ce se referă la persoana vinovatului, însă nu au ținut cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, ceea ce denotă faptul că, instanțele inferioare au examinat superficial cauza dată.

În această ordine de idei, Colegiul lărgit consideră necesar de menționat că, inculpatul Postolachi Teodor a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 152 alin.(1) Cod penal, și anume, **vătămarea intenționată medie a integrității corporale**, care nu este periculoasă pentru viață și nu a provocat urmările prevăzute la art.151, dar **care a fost urmată de dereglarea îndelungată a sănătății**, fapt confirmat prin raportul de constatare medico-legală Nr.145 „D” din 05 noiembrie 2014 (f.d.13, vol. I), raportul de expertiză medico-legală nr.151 „D” din 12 noiembrie 2014, potrivit căruia: „In baza datelor examinării medico-legale a cet. Postolachi Nina Vasile, 1960 anul nașterii, s-au depistat leziuni corporale în formă de: Traumă cranio-cerebrală, contuzie cerebrală, fractura treimii distale osului ulnar stîng, fractura treimii proximale osului ulnar pe dreapta cu deplasare, care puteau apărea în urma acțiunii unui corp /uri/, dur,/re/contondent,/te/, posibil în timpul și circumstanțele indicate califică către vătămări corporale MEDII, care au provocat dereglarea sănătății pe un timp îndelungat, mai mult de 21 zile. Leziunile corporale descrise mai sus se exclud de la căderea înălțimii propriului corp, precum și de sine stătător. Și au fost provocate de multiple lovituri cu un corp dur, contondent, posibil cu un băț din lemn.” (f.d.37, vol. I) și raportul de expertiză medico-legală în comisie Nr.374 din 17 mai 2016, potrivit căruia experții judiciari medico-legali au concluzionat că: „Conform datelor din documentația medicală prezentată (fișa medicală a bolnavului de staționar nr.4769, 15 clișee radiologice), la cet. Postolachi Nina Vasile, a.n. 1960, s-au depistat următoarele leziuni corporale: fracturi închise cu deplasarea fragmentelor a diafizei osului ulnar ale antebrățului drept și stîng, care au fost produse prin mecanism de lovire cu corp (- uri) contondent (- e), posibil în timpul și circumstanțele indicate în cauza penală (27.10.2014), se califică atât separat cât și în ansamblu ca vătămări corporale medii cu dereglarea sănătății de lungă durată (peste 3 (trei) săptămâni).”(f.d.159-163, vol. I).

Totodată, se atrage atenția că, în raportul de expertiză medico-legală în comisie Nr.374 din 17 mai 2016 se indică: „30.10.2014 ora 12.05-12.45 Protocol operator nr. 258-259. Denumirea operației: OSM ambelor ulne cu placi și șuruburi. Descrierea operației: Decubit dorsal. Aseptizarea și izolarea câmpurilor operatorii. Două incizii l=12,0cm.pe suprafețele mediale a ambelor antebrațe. Hemostază. Revizie. Am redus fracturile și am aplicat 2 plăci 1/3 tubulare a câte 6 orificii fiecare fixate cu câte 5 șuruburi diametru 3,5. Lavaj cu antiseptice. Sutura pe straturi. Pansament aseptice.

31.10.2014 Vizita ș/secției. Starea generală relativ satisfăcătoare. Acuze dureri moderate în regiunile postoperatorii...” (f.d.162, vol. I).

La fel, Colegiul menționează și extrasul din Fișa medicală a bolnavului de staționar nr.9800, Postolachi Nina, din care rezultă că, la data de 05 iunie 2015 a fost efectuată intervenția chirurgicală principală cu prelevarea de os pentru grefa din crista iliaca dreapta, ablația construcțiilor metalice deteriorate ale ulnei ambelor antebrațe și externată la data de 18 iunie 2015 din secția Ortopedie și traumatologie nr.2 cu diagnosticul: „Fractura diafizei 1/3 medie a ulnei ambelor antebrațe. Stare după osteosinteza cu plăci. Deteriorarea fixatoarelor metalice.” (f.d.124, vol. I)

Reieșind din materialele cauzei, Colegiul lărgit constată că, prima instanță nici nu a cercetat documentele indicate supra, doar au fost transcrise din rechizitoriu în sentința sa (f.d.132-133, vol. II, f.d.97-98, vol. I), iar instanța de apel, la rândul său, a notat că: „...instanța de fond a aplicat pedeapsa inculpatului Postolachi Teodor Ion, luînd

în considerare caracterul și gradul prejudiciatului al infracțiunii săvârșite, motivul și scopul celor comise, persoana celui vinovat, caracterul și mărimea daunei prejudiciabile, ...". (f.d.177, vol. II).

Totodată, considerând că, „...pedeapsa penală are drept scop reeducarea condamnatului, aceasta din urmă nicidecum nu trebuie să creeze careva suferințe fizice și psihice, persoanelor atrase la răspundere penală, fapt care denotă că sancțiunea dată va avea un efect pozitiv asupra conștientizării de către inculpat a pericolului social al acțiunilor comise.” (f.d.178, vol. II), ceea ce în speța dată, nu este aplicabil, ținând cont de circumstanțele de fapt stabilite, de acțiunile întreprinse de către inculpat la săvârșirea infracțiunii imputate, de gradul prejudiciabil al infracțiunilor și pericolul social al persoanei vinovate. Or, din materialele cauzei, rezultă că inculpatul a comis infracțiunea în prezența colaboratului de poliție Chișlari Vitalie.

Astfel, instanțele de fond au ignorat totalmente suferințele fizice și psihice cauzate părții vătămate în urma acțiunilor ilegale ale inculpatului Postolachi T., prin ce și se exprimă caracterul și gradul prejudiciatului al infracțiunii săvârșite, caracterul și mărimea daunei prejudiciabile. Mai mult ca atât, despre intervențiile chirurgicale și suferințele sale, partea vătămată a declarat în ședința de judecată a instanței de apel, iar inculpatul a recunoscut că într-adevăr i-a fracturat ambele mâini părții vătămate (f.d.166, vol. II).

8.2. La fel, instanța de recurs concluzionează, că nu pot fi admise nici soluțiile instanțelor de fond referitor la acțiunea civilă înaintată de partea vătămată, or, acestea au ignorat prevederile art. 387 alin. (1) Cod de procedură penală, care expres indică că, o dată cu sentința de condamnare, instanța de judecată, **apreciind dacă sunt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă**, admite acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge.

În această ordine de idei, Colegiul largit menționează, că în conformitate cu prevederile art. 219 alin. (1) Cod de procedură penală, acțiunea civilă în procesul penal poate fi intentată la cererea persoanelor fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale, morale sau, după caz, le-a fost adusă daună reputației profesionale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia.

Potrivit art. 219 alin.(4) Cod de procedură penală, la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerație suferințele fizice ale victimei, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranței în viață, pierderea onoarei prin defăimare, suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc.

Potrivit dispoziției art. 221 alin. (1) Cod de procedură penală acțiunea civilă în procesul penal se înaintează în baza cererii scrise a părții civile sau a reprezentantului ei în orice moment de la pornirea procesului penal până la terminarea cercetării judecătorești.

Aliniatul 2 al aceleiași norme procesual-penale prevede că acțiunea civilă se înaintează față de bănuț, învinut, inculpat, față de o persoană necunoscută care urmează să fie trasă la răspundere sau față de persoana care poate fi responsabilă de acțiunile învinutului, inculpatului.

Din materialele cauzei, Colegiul largit constată că, în baza ordonanței organului de urmărire penală din 11 noiembrie 2014 partea vătămată Postolachi Nina a fost

recunoscută în calitate de parte civilă, ținând cont, că prin infracțiune a suferit un prejudiciu material sau moral în sumă de 10.000 lei (f.d.24, vol. I), fiind anexate și bonuri de la Spitalul municipal și de la SRL „Remedprip-Farm”, or. Drochia (f.d.25-28, vol. I). Ulterior, fiind depusă cerere, în care s-a indicat că a cheltuit pentru lecuire în spitalul mun. Bălți suma de 7530,94 lei, apreciind și paguba morală la 300.000 lei (f.d.85, vol. I).

Pe parcursul examinării cauzei în prima instanță, partea civilă a înaintat cerere de chemare în judecată privind recuperarea prejudiciului material și moral, solicitând încasarea de la Postolachi T. a prejudiciului material în sumă de 6329,42 euro și 11328,09 lei și moral în sumă de 500 000 lei, fiind anexate documente în acest sens, precum: bonuri de plată privind procurarea medicamentelor; chitanțe de la Spitalul Universitar din Bologna, cu traducerea acestora; cheltuieli pentru deplasare și transport (f.d.171-216, vol. I).

Însă, prima instanță în hotărârea sa nici nu a menționat despre prejudiciul material cauzat părții vătămate, reieșind din documentele prezentate și anexate la materialele cauzei penale, lăsându-le fără apreciere, astfel că, în decizia instanței de apel lipsește motivarea soluției în ce privește acțiunea civilă în partea solicitărilor de încasare a prejudiciului material, fiind indicată doar fraza: *„Cu referire la acțiunea civilă privind încasarea prejudiciului material, instanța de judecată concluzionează că, urmează a fi admis în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor de ordin material să decidă instanța în ordine civilă.”* (f.d.134, vol. II).

Mai mult ca atât, Colegiul penal lărgit atestă și faptul că, probele administrate în cadrul cercetării judecătorești nici nu au fost indicate în sentință, ceea ce este inadmisibil, or, potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, **sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată.**

La fel, instanța de recurs subliniază că, în conformitate cu 387 alin. (3) Cod de procedură penală, în cazuri excepționale când, pentru a stabili exact suma despăgubirilor convenite părții civile, ar trebui amânată judecarea cauzei, instanța poate să admită, în principiu, acțiunea civilă, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

În speța dată, n-a fost specificat faptul că aceasta a fi prezentat un caz excepțional, care ar face imposibilă soluționarea acțiunii civile, în condițiile când partea vătămată a anexat la cererea sa de chemare în judecată toate probele care ea a considerat a fi necesare pentru soluționarea acesteia, or, instanța de apel a susținut concluzia primei instanțe doar printr-o frază generală: *„Cu referire la prejudiciul material solicitat de către avocatul Alexandru Covdii în interesele părții-vătămate Nina Postolachi, instanța de apel consideră că soluția instanței de fond este corectă, or, întru soluționarea chestiunii respective și concretizarea sumei solicitate prin acte confirmative acesta urmează a fi soluționată în ordinea civilă.”* (f.d.179, vol. II).

8.3. De asemenea, Colegiul lărgit menționează și faptul că, nu este acceptabilă nici motivarea instanței de apel în ce privește prejudiciul moral, indicând că: *„Colegiul penal consideră că, soluția instanței de fond, prin care a încasat de la Postolachi Teodor XXXXX în beneficiul lui Postolachi Nina prejudiciul moral în sumă de 120000 (una sută douăzeci mii) lei, este eronată și neîntemeiată...”*

Colegiul, în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice și fizice cauzate persoanelor vătămate, de gradul de vinovăție al făptuitorului prejudiciului și de măsura în care compensarea poate aduce satisfacerea persoanei vătămate, ținând cont de aceste împrejurări, urmărind scopul ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori pentru a nu se ajunge la o îmbogățire tară just temei, consideră că suma de 30000 (treizeci de mii) lei o despăgubire echitabilă pentru daune morale cauzate părții vătămate Nina Postolachi.”

În acest sens, instanța de recurs consideră necesar de a reitera prevederile art. 1423 alin. (1) Cod civil, potrivit căruia, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanța de judecată **în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.**

Or, în speță, instanțele ierarhic inferioare nici nu au indicat *caracterul și gravitatea suferințelor psihice și fizice cauzate persoanei vătămate*, or, acestea nici nu au cercetat documentele medicale, potrivit cărora partea vătămată a fost imobilizată un timp îndelungat, durerile suportate la ambele mâini, care i-au fost fracturate, aplicându-i-se în urma a două intervenții chirurgicale plăci și șuruburi, și cu recomandarea medicilor și evidenta imposibilitate de a lucra (f.d.124; 162, vol. I), fără a avea o sursă de existență, în plus, ținând cont de caracterul vătămărilor corporale cauzate părții vătămate, Colegiul lărgit atrage atenția și la faptul, că partea vătămată nu a avut posibilitatea sa se deservască personal pe sine, având ambele mâini fracturate, însă aceste aspecte ale cauzei au fost ignorate de către instanțe.

Colegiul lărgit menționează că, pentru ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei, în cazul infracțiunilor contra persoanei este necesar să fie luate în considerare suferințele fizice și morale susceptibile de a fi despăgubite în mod rezonabil, care au fost cauzate prin fapta săvârșită de inculpat, precum și să se țină cont și de toate consecințele acestora, așa cum rezultă din actele medicale ori și alte probe administrate în cauză, iar mărimea compensației pentru prejudiciul moral urmează a fi echitabilă și proporțională suferințelor cauzate părții vătămate.

În așa mod, Colegiul lărgit atestă, că concluziile instanțelor ierarhic inferioare, ce țin de soluționarea acțiunii civile în speță sunt neîntemeiate, or, modul în care a soluționat instanța de apel acțiunea civilă, afectează grav dreptul părții vătămate la un proces echitabil, prevăzut de art.6 CEDO.

Din considerentele menționate, Colegiul lărgit conchide, că soluția adoptată de către instanța de apel în partea stabilirii pedepsei este contrară prevederilor legale, astfel, instanța de apel, judecând cauza dată, a comis erorile de drept prevăzute în art. 427 alin.(1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, la care se face referire în recursul declarat de avocatul Covdii Alexandru în numele părții vătămate Postolachi Nina, erori ce nu pot fi corectate de către instanța de recurs, deci există temeiuri de casare a soluției adoptate de către instanța de apel.

Reieșind din aceste circumstanțe, Colegiul lărgit consideră necesar a casa parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 06 decembrie 2017, în cauza penală în privința lui Postolachi Teodor, în latura penală în partea stabilirii pedepsei și în

latura civilă, și a dispune rejudecarea cauzei, în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecători.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care stabilește procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe în modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legale asupra motivelor indicate în apel de partea apărării, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, precum și de practica judiciară constantă, de jurisprudența CtEDO, să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată.

9. În conformitate cu art. 434, art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul lărgit,

DECIDE:

Se admite recursul ordinar declarat de avocatul Covdii Alexandru în numele părții vătămate Postolachi Nina, se casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 06 decembrie 2017, în cauza penală în privința lui **Postolachi Teodor XXXXX**, în latura penală în partea stabilirii pedepsei și în latura civilă, și se dispune rejudecarea cauzei, în această parte, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Pronunțată integral la data de **28 iunie 2018**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecător

Timofti Vladimir

Judecător

Țurcan Anatolie

Judecător

Cobzac Elena

Judecător

Boico Victor